

SVENSKA
OBEROENDE
MUSIKPRODUCENTER

Utbildningsdepartementet
Forskningspolitiska enheten

Remissvar - Papper, poddar och... Pliktmateriallagstiftning för ett tryggt källmaterial (SOU 2021:32)

SOM

SOM är en ideell förening som samlar över 300 oberoende svenska skivbolag från Luleå till Malmö. De oberoende skivbolagen drivs av kunniga och entusiastiska musikentreprenörer som genom sin verksamhet bidrar till att främja kulturell mångfald, diversifierad musikutgivning och artistutveckling i alla genrer. De oberoende bolagen står idag för närmare 80 % av antalet utgivna titlar men bara för runt 20 % av omsättningen.

SOM är världens äldsta organisation för oberoende skivbolag och bildades 1974 för att tillvarata medlemmarnas närstående rättigheter. Sedan många år samarbetar SOM med IFPI på upphovsrättsområdet och det har gjort att SOM under senare år lagt mer tid på utbildning och stöd till medlemmarna.

SOM arrangerar Manifestgalan och arrangerar föreläsningar och utbildningar. Sedan ett par år driver vi en utbildningsverksamhet under namnet Indie Business Toolbox och föreläsningar, som den senaste upplagan av Manifest Talks som var åtta föreläsningar över Zoom eller utbildningar som Skivbolagsgrunder som genomfördes tillsammans med studieförbundet Sensus.

Vi är aktiva inom både Impala (Europa) och WIN (världen) som samlar tusentals oberoende skivbolag och även om pandemin hindrat resandet så har samarbetet över världen snarast ökat tack vare övergång till möten och kurser via Zoom och andra digitala plattformar.

SOM
info@som.se
+46(0)60122202

Paviljongvägen 17
852 40 Sundsvall
www.som.se

SVENSKA
OBEROENDE
MUSIKPRODUCENTER

Synpunkter gällande betänkandet från pliktmaterialutredningen

SOM är positiv till utredningens förslag.

SOM ställer sig bakom utredningens slutsatser och stödjer förslagen. Vi ser det som positivt att antalet pliktexemplar minskar och att KB får ett tydligare uppdrag samt att utredningen konstaterar att allt inte behöver samlas in.

För SOM var e-pliktlagen den stora förändringen på området och dessa nya förslag ändrar inte i någon större omfattning förutsättningarna för SOMs medlemsbolag.

Vi vill dock poängtera vikten av e-pliktsinsamlingen av musik då merparten av den musik som ges ut idag inte ges ut på fysiska ljudbärare utan bara digitalt. För att inte missa en viktig del av kulturarvet är det av vikt att den digitala insamlingen håller jämna steg med den fysiska.

Därför ser vi detta som ett utmärkt tillfälle att poängtera vikten av att KB fördjupar samarbetet med de större skivbolagen och framför allt distributörerna och aggregatorerna. Under diskussioner inom IFPI har det framkommit att många av de stora bolagen inte levererar löpande till KB och att problemet är att det saknas medgivande från de distribuerade skivbolagen/ursprungsproducenterna.

På sidan 101 skriver utredningen: *I de fall utländska företag anlitas för framställandet anser KB det oklart om det är utgivaren eller distributören som är leveranspliktig. KB skulle vilja att publiceringstjänsterna får leveransplikt. I fråga om fonogram finns önskemål om att leveransplikten bör ligga på utgivaren även när fonogrammet pressats utomlands.*

Även vid samrådsmötet 7/9 kom det fram farhågor från KB om svårigheterna att få in pliktexemplar, både fysiskt och under e-pliktlagen. Specifikt de svenska artister som ges ut på utländska etiketter, något som är mycket vanligt inom experimentell musik, hårdrock, dansmusik men även en del jazz.

SVENSKA
OBEROENDE
MUSIKPRODUCENTER

På sidan 228 skrivs det vidare: *Vi har mot bakgrund av de synpunkter som framförts av KB också övervägt om leveransplikt skulle kunna läggas på s.k. aggregatorer. KB har föreslagit en sådan lösning för musik som görs tillgänglig online. Den föreslagna lösningen skulle innebära att leveransplikten träffar färre aktörer vilket innebär praktiska fördelar både för den pliktansvariga myndigheten och de som med en annan lösning skulle ha levererat. De flesta av de bolag som för närvarande är verksamma som aggregatorer i musikbranschen är dock utländska bolag och kan därmed inte åläggas leveransplikt. Det framstår inte heller som en långsiktigt hållbar lösning, eftersom det är svårt att förutspå hur distributionen kommer att se ut framöver*

SOM ser två möjliga vägar här och är positiva till båda:

- Antingen får även publiceringstjänsterna leveransplikt. Det skulle förenkla för KB som i så fall kunde hämta sitt material direkt från de stora digitala distributörerna i stället för att samla in från en betydligt större mängd musikutgivare.
- Men det skulle även kunna lösas genom att musikutgivarna på ett enkelt sätt ålägger distributören att sköta leveranser av pliktexemplar under e-pliktslagen. Det borde man även kunna ålägga utländska distributörer av svenska utgåvor. De har ofta lokala representanter eller dotterbolag och det borde inte vara ett problem, att via dem ålägga dessa, att koppla på KB bland deras övriga mottagare för svenska utgivningar.

Skulle musikutgivaren även framgent ha en leveransplikt så skulle det minska behovet och farhågorna hos KB att förutspå framtida distribution då det ansvaret då ligger hos musikutgivaren att lösa det enkelt.

Nya möjligheter i och med E-pliktlagen.

Vi tar tillfället i akt att uppmärksamma den förändring som Sveriges Radio genomfört på gramfonarkivet, och som ändrar förutsättningarna för SOMs medlemsbolag.

SOM
info@som.se
+46(0)60122202

Paviljongvägen 17
852 40 Sundsvall
www.som.se

SVENSKA
OBEROENDE
MUSIKPRODUCENTER

Förändringen innebär många olika saker. Dels att grammonarkivet inte längre har samma arkivuppgifter. Dels att musikutgivarna inte längre har någon central plats på nationell och lokal radio att skicka sin musik till.

Möjligheten att leverera musik via SR:s ”Promoportal” fyller viss funktion, men har brister så till vida att man t ex. inte kan skicka in ett helt album utan bara de låtar man arbetar med aktivt (s.k. radiosinglar). Den är också konstruerad så att musik som inte spelats under 90 dagar från inlämning inte kommer att sparas på SRFs (Sveriges Radios Förvaltningsbolags) hårddiskar. Nyutgiven musik som förmedlas genom ”Promoportalen” men inte spelats på 90 dagar finns alltså inte tillgänglig framgent för programproducenterna på Sveriges radio och de andra programbolagen i koncernen.

Vi tror att detta leder till att independentbolagens kanske mer nischad/smalare musik kommer att bli mindre spelad på Sveriges radio. Den musik som ändå blir spelad p.g.a. att en radioproducent letar upp musik på egen hand riskerar att sakna tillförlitlig metadatainformation för att kunna rapporteras 100 % till STIM/Ifpi/SAMI. Tidigare fanns det personal på gramfonarkivet som hade till uppgift att skriva in rätt metadata till rätt låt men denna funktion är inte längre kvar.

E-plikt har införts i Sverige och gäller musik som är utgiven enbart digitalt. Tidigare har pliktexemplar skickats in av alla fysiska utgåvor (som är utgivna i upplagor över 50 ex) till först Statens Ljud och Bildarkiv och sedermera Avdelningen för Audiovisuella medel på Kungliga biblioteket. Men framgent ska ”all” musik som ges ut digitalt av en ”professionell” musikutgivare samlas in av KB.

Detta är förstås ett mycket stort jobb och även om det nu alltså är en lag att man skall skicka in sin utgivna musik till KB så förstår KB att man måste skapa ett enkelt sätt och goda relationer med musikbolagen för att detta skall löpa på smidigt. KB gör stora ansträngningar kring detta och man har tillsammans med många av branschens aktörer arbetat fram sätt för att förenkla processen. Men det finns fortfarande stora mängder musik man inte får in.

Det betyder att KB har i uppdrag att insamla all musik som ges ut i Sverige. Man tar emot högupplösta ljudfiler och med dessa även relevant metadata.

SOM
info@som.se
+46(0)60122202

Paviljongvägen 17
852 40 Sundsvall
www.som.se

SVENSKA
OBEROENDE
MUSIKPRODUCENTER

Sveriges Radio å sin sida har slutat köpa in/samla in musik utgiven i Sverige och har inte längre lika komplett metadata på den musik man spelar.

Under åren 2015 – 2017 genomförde SOM en förstudie (bifogad) tillsammans med KB där även följande aktörer bidrog med kunskap och inspel:

- SAMI (Svenska artisters och musikers intresseorganisation)
- STIM (Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå)
- IFPI (International Federation of the Phonographic Industry)
- Sveriges Radio

En tydlig slutsats i denna förstudie var att om man kunde dela information och ljudfiler mellan KB och SR och andra programbolag så skulle incitamenten för musikbolag att ladda upp sin musik till KB bli närmast total. För gör man det så betyder att samtidigt att programbolag får tillgång till musiken och deras producenter och programmakare har en pålitlig källa för ”all” svensk musik, inkluderande säkerställd och korrekt metadata. I förlängningen öppnas möjligheten att metadata inte behöver anges på flera platser som för ett litet musikbolag är en betungande administrativ syssla. Vidare finns möjligheten att förbättrad metadata ger upphovsrättsorganisationerna korrektare licensiering, inkassering och rapportering av de upphovsrättsliga licenserna.

På världsnivå pågår ett stort projekt under namnet RDx där WIN, IFPI och PPL samarbetar för att lyfta nivån på inspelningars metadata och möjliggöra smidigare distribution av rättighetsmedel över världen. Även där skulle KBs utmärkta metadata för exempelvis äldre inspelningar vara en tillgång för alla masterägare och kunna säkra korrekt metadata både för KB och RDx genom att dessa matchas mot varandra. Något som gynnar både kulturarv, rättighetsdistribution och framtida forskning.

Vi ser även att det skulle vara önskvärt att det fanns ett smidigt system för skivbolag att kunna få ta del av det som finns i KBs förvar. Vid byte av digital distributör kan ibland skivor saknas och då skulle digitala filer från KB vara räddningen om exempelvis arkivexemplar av omslaget är undermåligt eller saknas hos skivbolaget. Man kan även tänka sig scenarier där äldre kataloger förloras när bolag lägger ned. KB skulle då kunna finnas tillgängligt som en extra säkerhetsåtgärd om andra bolag eller medverkande artister skulle vilja ge ut inspelningarna på nytt. Då skulle KB fungera som en backup

SOM
info@som.se
+46(0)60122202

Paviljongvägen 17
852 40 Sundsvall
www.som.se

SVENSKA
OBEROENDE
MUSIKPRODUCENTER

och kunna bistå med metadata och digitala filer så att allmänheten åter får möjligheten att ta del av inspelningarna via digitala tjänster.

Vi bistår gärna med inspel och tankar kring dessa frågor och bifogar förstudien från 2017 som på ett bra vis fördjupar sig i ovan nämnda problemställningar.

Avslutningsvis så understryker SOM, att efter det stålbad som pandemin inneburit, ett det behövs ett substantiellt stöd till de oberoende skivbolagens kulturentreprenörer och föreslår på nationell svensk nivå:

- * ett höjt fonogram/utgivningsstöd som kan ges extra medel och återstarta musikbranschen efter pandemin.
- * ett utökat stöd till musikexporten som ger möjlighet till en långsiktig och expansiv satsning på musikexportområdet.
- * stöd till utbildningsinsatser så att de mindre musikbolagen klarar av att konkurrera på den digitala marknaden.

För SOM

Eva Karman Reinhold, Ordförande SOM

Mats Hammerman, Kanslichef

SOM
info@som.se
+46(0)60122202

Paviljongvägen 17
852 40 Sundsvall
www.som.se